

Notitie

‘Verruiming maximale bouwhoogte Zuiderzeehaven Kampen en NB-wet’

Datum: 30-03-2009
Offertenr.: 08392
Auteur: drs. I. Veeman
Status: definitief

1. Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Witpaard (contactpersoonstudio dhr. R. Kleijer) heeft EcoGroen Advies BV een ecologische verkenning uitgevoerd welke als basis kan dienen voor de ecologische paragraaf voor in het bestemmingsplan. De verkenning is uitgevoerd vanwege bestaande plannen om de maximaal toegestane bouwhoogte op een deel van het bedrijventerrein Zuiderzeehaven nabij Kampen te verruimen ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan. Een vraag die daarbij leeft is of deze plannen tot schadelijke effecten kunnen leiden op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’.

2. Situatie

De planlocatie bevindt zich op het bedrijventerrein Zuiderzeehaven aan de noordwestzijde van de kern Kampen. De ligging van de locatie is in bijlage I weergegeven. In het vigerende bestemmingsplan Zuiderzeehaven is terplekke een maximale bouwhoogte voor gebouwen en andere bouwwerken opgenomen, die toentertijd reëel leek te zijn voor havengebonden bedrijven.

Er worden in het nieuwe bestemmingsplan hogere gebouwen en bouwwerken toegestaan dan in het oorspronkelijke plan. In het vigerende bestemmingsplan geldt voor Havengebonden bedrijven dat gebouwen 15 meter hoog mogen zijn, na vrijstelling 20 meter. Voor andere bouwwerken geldt dat deze 20 meter hoog mogen zijn, na vrijstelling 25 meter. In bijlage I is te zien welke hogere hoogten in welk gebied zijn toegestaan. Samenvattend geldt dat in de gebied A en B hogere gebouwen en andere bouwwerken mogen en in gebied C alleen hogere andere bouwwerken. In gebied D (langs de IJssel) wijzigt er niets. Verder gelden de volgende voorschriften.

Locatie

Gezien de maximaal toegestane hoogte van andere bouwwerken (silo en/of hijsinstallatie) is voor de deelgebieden A, B en C voorgeschreven dat dergelijke hoge bouwwerken tenminste 20 meter van de perceelsgrens aan de wegzijde dienen te worden gerealiseerd. Vanaf de haven gezien geldt geen minimaal aan te houden afstand. Voor gebied C geldt bovendien nog dat deze hoge bouwwerken uitsluitend op de helft van het perceel dat aan de haven grenst mogen worden gerealiseerd.

Aantal

Ten hoogste 10% van het perceelsoppervlak mag ingericht worden ten behoeve van silo's of andere hoge bouwwerken. Vanuit visueel oogpunt bezien is het wenselijk om silo's geclusterd te plaatsen, in aantallen van maximaal 8 stuks. Er vindt op deze manier geen visuele onrust en versnippering plaats. Per perceel mogen maximaal 20 silo's en/of hijsinstallaties worden geplaatst. De diameter van een silo of een ander hoog bouwwerk mag maximaal 15 meter bedragen.

Materiaal en kleur

Het materiaal van de hoge bouwwerken dient uit metaal te bestaan. Licht weerkaatsende, “glanzende” verven zijn uitgesloten. Verder geen metselwerk, beton en glas. Geadviseerd wordt om de bouwwerken in gedekte kleuren af te werken. Deze kleuren moeten wegvallen tegen de achtergrond. Er wordt gedacht aan een ingetogen kleurgebruik. Het is wenselijk om slechts één kleur per bouwwerk te gebruiken. Reclame op de hoge bouwwerken wordt uitgesloten.

3. Natuurbeschermingswet

De bescherming van Natura 2000-gebieden (vanaf nu: N2000-gebieden) is sinds 1 oktober 2005 geïmplementeerd in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998. Volgens artikel 19d van deze wet moeten alle plannen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op soorten, getoetst worden op hun gevolgen voor N2000-gebieden.

Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, nadelige gevolgen voor een N2000-gebied kan hebben, is verplicht is deze handelingen achterwege te laten of te beperken als dit niet mogelijk is (Ministerie LNV 2005a). In uitzonderingsgevallen kan een vergunning verleend worden door Gedeputeerde Staten of de Minister van LNV. De provincie waar het grootste gedeelte van een N2000-gebied in ligt, wordt in de regel aangemerkt als zijnde bevoegd gezag. In het geval van N2000-gebied ‘Uiterwaarden IJssel’ is dit GS van de provincie Gelderland.

Om goedkeuring of vergunning te verkrijgen dient de initiatiefnemer van een (mogelijk) schadelijke activiteit of ingreep informatie aan te leveren over de effecten op instandhoudingsdoelstellingen in de vorm van een zogenaamde ‘habitattoets’. Dit wordt door het bevoegd gezag getoetst. In geval van een toetsing aan artikel 19 van de Natuurbeschermingswet moet het gezag op grond van de verkregen gegevens én kennis verzameld uit diverse bronnen, de zekerheid hebben dat er geen schadelijke gevolgen zijn.

Onder de noemer van de habitattoets valt de beoordelingsprocedure voor plannen, projecten en handelingen zoals genoemd in artikel 19d t/m 19j. In de ‘oriëntatiefase’ - voorheen ook wel ‘voortoets’ genoemd - wordt onderzocht of de activiteit (plan, project of handeling) tegen het licht van de instandhoudingsdoelstellingen, schadelijke gevolgen kan hebben voor een N2000-gebied, en zo ja, of deze gevolgen ‘significant’ kunnen zijn. Uit de oriëntatiefase kunnen drie conclusies volgen:

1) Er zijn zeker geen negatieve effecten.
In dit geval is ook geen vergunning nodig.

2) Er zijn mogelijk wel negatieve effecten maar deze zijn niet significant.
In dit geval dient via een zogenaamde ‘Verstorings- of verslechteringstoets’ nagegaan te worden of er sprake is van een aanvaardbare verstoring of verslechtering. Op basis hiervan wordt een vergunning verleend of geweigerd.

3) Er is een kans op significante negatieve effecten.
In dit geval dient een zogenaamde ‘Passende beoordeling’ uitgevoerd te worden. Een vergunning wordt nu alleen verstrekt indien gelijktijdig voldaan wordt aan een drietal criteria, de zogenoemde ADC-criteria: zijn er alternatieven, is het een dwingende reden en is er compensatie?

Voorliggende rapportage moet beschouwd worden als oriëntatiefase.

4. Beschermde waarden Uiterwaarden IJssel

De aanwijzing van de IJsseluiterwaarden als Vogelrichtlijngebied heeft betrekking op de volgende vogelsoorten. Ook zijn er enkele habitats en soorten van de habitatrictlijn beschermd (zie bijlage III).

- Fuut
- Aalscholver (broedvogel)
- Aalscholver
- Kleine zilverreiger
- Lepelaar
- Kleine zwaan*
- Wilde zwaan*
- Kolgans*
- Grauwe gans
- Smient*
- Krakeend
- Wintertaling
- Wilde eend
- Pijlstaart
- Slobeend*
- Tafeleend
- Kuifeend
- Nonnetje
- Grote zaagbek
- Visarend
- Slechtvalk
- Porseleinhoen (broedvogel)
- Kwartelkoning (broedvogel)*
- Meerkoet*
- Scholekster
- Kievit
- Grutto*
- Wulp
- Tureluur
- Reuzenstern*
- Zwarte stern (broedvogel)
- IJsvogel (broedvogel)*

Waarden in omgeving van Haatlanden

Genoemde vogelsoorten zijn veelal gebonden aan openheid en/of water. Op de kaart in bijlage II is te zien dat de zuidelijke oever van de IJssel ter hoogte van de Haatlandhaven aangewezen is als Vogelrichtlijngebied. Het betreft een strook van minder dan 100 meter breed vanaf de Haatlandhaven tot aan de monding van de Zuiderzeehaven. Ter hoogte van de Haatlandhaven bestaat het gebied uit een lage ruigte met onder andere riet. Op open plaatsen zijn droogvallende slikken aanwezig welke vooral door steltlopers gebruikt kunnen worden als foerageergebied. Meer richting het noordwesten toe, nog voorbij de Rioolwaterzuivering (ongeveer 500 meter), verandert de aanwezige vegetatie in een dikke (overjarige) rietkraag met daartussen open water. De zuidelijke oever van 'Uiterwaarden IJssel' in de nabijheid van het plangebied is onaantrekkelijk voor bijvoorbeeld ganzen, zwanen en weidevogels.

Op de noordoever van de IJssel, op ca 800 meter van de planlocatie, ligt de 78,9 hectare grote polder 'De Pijperstaart'. Deze relatief kleine polder bestaat geheel uit agrarische graslanden ingesloten tussen de winterdijk en de IJssel. Met name in de winterperiode gebruiken ganzen, zwanen, eenden en steltlopers de polder gedurende als foerageer- of rustgebied. Het betreft overigens relatief lage aantallen wintergasten, zeker in vergelijking tot overige gebieden in de omgeving; o.a. Zuidwaard, Vossenwaard, het Kamereiland, Polder Kamperveen, Polder Dronthen (o.a. Koffijberg et al, 1997 en Gerritsen, 1997). Deze gebieden liggen gunstiger ten opzichte van (rustig) open water dat ganzen, zwanen en eenden als slaap- en drinkplaats gebruiken. Bovendien zijn de gebieden in de omgeving veel meer 'open en wijds' in vergelijking tot de Pijperstaart. De polder is niet van belang voor vogelsoorten die zich kwalificeren als broedvogel voor het N2000-gebied Uiterwaarden IJssel, te weten Porseleinhoen, Aalscholver, Kwartelkoning, Zwarte stern en IJsvogel. In bijlage IV zijn enkele kaarten opgenomen met waarnemingen (bron: Alberts, A (2008).

5. Effectbeoordeling

Directe en indirecte effecten

Het plangebied, dus waar de wijzingen spelen (A, B en C in bijlage I), ligt buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied, op minimaal 250 meter van de grens van het beschermde gebied. Directe effecten zoals ruimtebeslag blijven achterwege en effecten op beschermde habitats of soorten van de habitatrictlijn zijn niet aan de orde. In voorliggende notitie beperken we ons tot de mogelijke effecten op in de instandhoudingsdoelstellingen opgenomen vogelsoorten. Denk hierbij aan het versturende effect van visuele verstoring of van licht en geluid.

De afstand tussen de planlocatie en het Natura 2000-gebied is aanzienlijk. Het effect van hoogbouw wordt reeds geminimaliseerd door de afstand in combinatie met de centrale ligging op het bedrijventerrein. De locatie ligt bovendien visueel afgeschermd van het begrensde gebied door overige bebouwing, waaronder de zuiveringsinstallatie met omliggende singels.

Naar verwachting zal de extra toegestane hoogbouw (zoals een silo) geen lichtvervuiling veroorzaken of zorgen voor extra geluidsbelasting binnen het richtlijngebied. De beoogde hoogbouw zal ook niet bijdragen aan het aanvliegrisico voor vogels omdat deze prima in staat zijn gebouwen te omzeilen.

Externe effecten

Als belangrijk leefgebied (denk aan foerageergebied) voor de voor het Vogelrichtlijngebied relevante soorten wordt aangetast - ook al ligt het buiten de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied - kan er sprake zijn van een externe werking met negatieve effecten.

Gezien de ligging centraal op het bedrijventerrein en de terreingesteldheid is de planlocatie niet geschikt als broed- en/of foerageergebied voor de relevante vogelsoorten. Externe effecten door verlies aan leefgebied spelen zodoende niet.

Conclusie Natura 2000

De beoogde verruiming van de mogelijkheden tot hoogbouw op een centraal deel van het bedrijventerrein Zuiderzeehaven nabij Kampen heeft naar verwachting geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.

Aangeraden wordt om hoge bebouwing zoveel mogelijk te clusteren en geen verlichting aan te brengen. Vanwege de ligging nabij bestaande hoogbouw en op forse afstand van de IJssel heeft locatie A de voorkeur aangaande nieuwe hoogbouw.

6. Bronnen

Alberts, A (2008) Voortoets Bestemmingsplan Haatland, Oriëntatiefase procedure Natuurbeschermingswet 1998, artikel 19. Rapport 08-152. EcoGroen Advies, Zwolle.

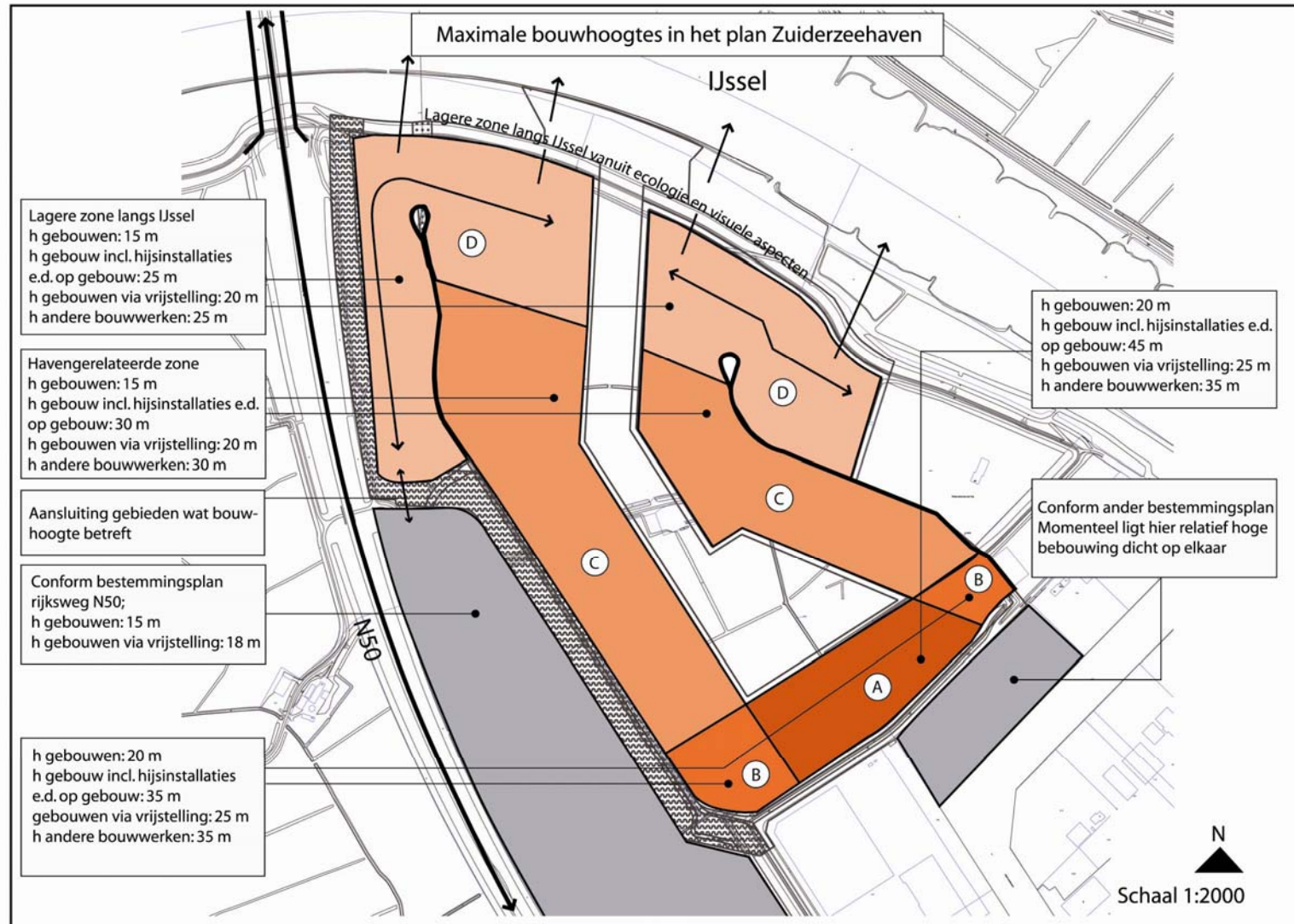
Ministerie van LNV (www.minInv.nl) o.a. geraadpleegd:

- concept gebiedendocument Natura 2000 gebied 38 - Uiterwaarden IJssel;
- Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998;

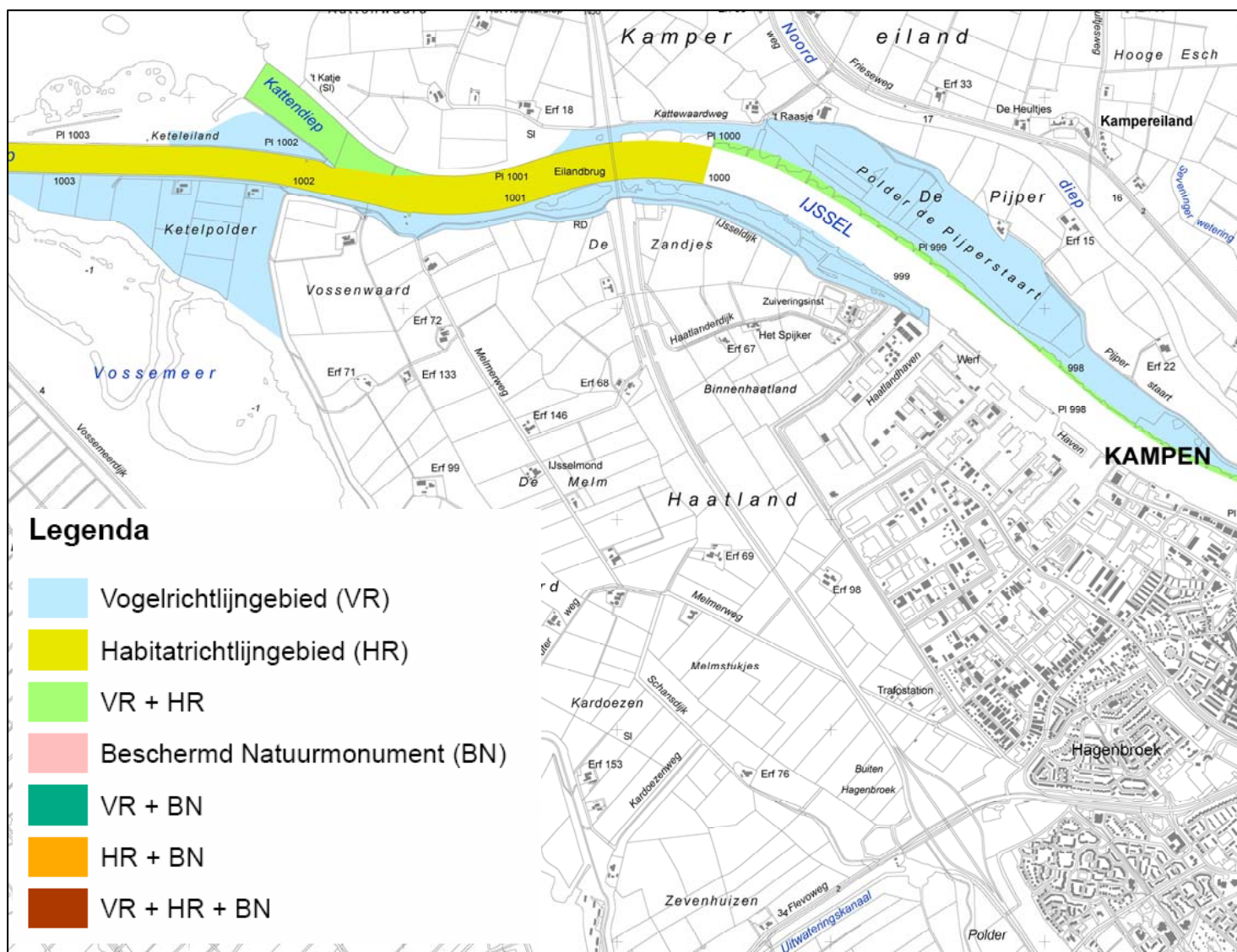
Natuurloket (www.natuurloket.nl)

Steunpunt Natura 2000, 2007. Toepassing begrippenkader Natuurbeschermingswet 1998. Intern werkdocument voor opstellers beheerplannen en vergunningsverleners NB-wet. (versie 17-09-2007)

BIJLAGE I: Bouwhoogtes Zuiderzeehaven

BIJLAGE II: Ligging Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel

BIJLAGE III: Beschermden waarden 'Uiterwaarden IJssel'

Kwalificerende vogelsoorten van 'Uiterwaarden IJssel'.

Niet broedvogel	Broedvogel
Fuut	Aalscholver
Kuifeend	Porseleinhoen
Aalscholver	Kwartelkoning
Kleine zwaan	Zwarte stern
Wilde zwaan	IJsvogel
Kolgans	
Grauwe gans	
Smient	
Krakeend	
Wintertaling	
Wilde eend	
Pijlstaart	
Slobeend	
Nonnetje	
Meerkoet	
Scholkster	
Kievit	
Grutto	
Wulp	
Tureluur	
Tafeleend	

Overzicht van habitattypen en -soorten in N2000-gebied 'Uiterwaarden IJssel'.

Habitattypen	
Code	Habitatype
H3150 ¹	Meren met Krabbescheer en fonteinkruiden
H3260	Beken en rivieren met waterplanten
H3270 ¹	Slikkige rivieroeveren
H6120 ¹	Stroomdalgraslanden
H6430	Ruigten en zomen
H6510	Glanshaver- en vossenstaartheuvels
H91E0 ¹	Vochtige alluviale bossen
H91F0 ¹	Droge hardhoutoibossen
Habitatrichtlijnsoorten	
Soortnummer	Soort
H1134	Bittervoorn
H1145 ¹	Grote modderkruiper
H1149	Kleine modderkruiper
H1163	Rivierdonderpad
H1166 ¹	Kamsalamander
H1337 ¹	Bever

1): dit type/deze soort valt onder 'complementaire doelen'.

Complementaire doelen

Nieuw in de aanwijzingsbesluiten is dat aanvullend aan de instandhoudingdoelstellingen van vogels in Vogelrichtlijngebieden, complementaire doelen gesteld kunnen worden die afgeleid zijn uit de beschermde waarden van het Habitatrichtlijngebied (artikel 10a, derde lid Natuurbeschermingswet).

Complementaire doelen zijn geformuleerd voor soorten en habitattypen met een matig tot zeer ongunstige staat van instandhouding.

Voor de habitattypen is het instandhoudingdoel 'uitbreiding oppervlakte en verbetering van de kwaliteit'. Voor Grote modderkruiper is het doel 'uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie'. Ten aanzien van Kamsalamander is het instandhoudingdoel 'uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding verspreiding en populatie' en voor Bever is het doel geformuleerd als 'uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie'. De doelen zijn geformuleerd voor het gedeelte van het Vogelrichtlijngebied waar de soort of het habitatype in belangrijke mate aanwezig is.

BIJLAGE IV: Vogelwaarden nabij Haatland

